

лись передати в цій експозиції не тільки складову історичної спадщини, але й, відповідно до ідейної концепції музею, відобразити сторінки минулого, які об'єднують українців з чеською та словацькою історією, а таких існує багато.

Кожний музей повинен бути не тільки сховищем духу минулих часів, але й самостійною школою, де можна вивчати історію самостійно. З цією метою співробітники музею займаються не тільки проведенням екскурсій, але й надають допомогу в проведенні пошукової роботи студентам, науковцям, краєведам. Соколовський музей бойової дружби є одним з найважливіших туристичних об'єктів нашої області. У березні 2013 року була проведена повна реконструкція, і реставрований музей відкрив свої двері для відвідувачів.

Закінчився семінар на базі відпочинку «Соколово», де його учасники могли відпочити після дороги, обмінятися враженнями, обговорити бачене та чуване, насолодитися прекрасною весняною природою та подихати свіжим повітрям.

*Председатель профсоюзного бюро
факультета інтегральної підготовки
М.М. Ткачов*

«1941–1945: ФОТОІСТОРІЯ У РОДИННОМУ АЛЬБОМІ»

Колись Лев Толстой казав, що справжня історія лише тоді буде написана, коли ми дізнаємося про те, що робив, про що думав, що відчував кожен учасник подій у кожен мить життя. Чому так? Бо *всі* люди – творці історії.

Не випадково у сучасній історичній науці все більш популярною стає *мікроісторія*, яка цікавиться не історією країн, не масштабними подіями, а долею звичайних людей. Кожна життєва біографія унікальна і не підлягає уніфікації, однак великі історичні події крізь призму життя *однієї* людини можна іноді зрозуміти, а головне – *відчувати* краще, ніж з узагальнень науковців. До того ж *публічна історія* (свідчення, які залишають пересічні громадяни) у ХХІ ст. розглядається як *неодмінний чинник розвитку громадянського суспільства*, бо це не історія держав, а *історія людей (громади)*.

Наближитися до справжньої Історії, про яку мріяв Толстой, якоюсь мірою дозволяє проєкт Етнографічного музею «Слобожанські скарби» ім. Г. Хоткевича НТУ «ХП» «**Минуле у родинному вимірі**», у межах якого з вересня 2014 р. до квітня 2015 р. пройшов міський краєзнавчий конкурс студентських робіт «**1941–1945: фотоісторія у родинному альбомі**», ор-

ганізований нашим музеєм за участю низки громадських, державних і приватних організацій, зокрема, Харківського відділення Українського етнологічного центру Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, Академії військово-історичних наук і козацтва, факультету інтегральної підготовки НТУ «ХПІ», Профспілкового комітету студентів НТУ «ХПІ», Центру українських студій ім. Д.І. Багалія ХНУ ім. В.Н. Каразіна, Центру краєзнавства ім. акад. П.Т. Тронька при ХНУ ім. В.Н. Каразіна, Асоціації випускників, викладачів і друзів ХНУ ім. В.Н. Каразіна, Харківського національного автомобільно-дорожнього університету, історичного факультету Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди, кафедри українознавства Харківського національного університету радіоелектроніки, рекламного агентства «Іріс».

За результатами конкурсу у Науково-технічній бібліотеці НТУ «ХПІ» 6 травня 2015 р., напередодні 70-річчя Перемоги, відкрилася виставка, на якій було представлено близько 60 світлин з есеїстичними розповідями про героїв фото. У конкурсі узяли участь переважно студенти економічного та фізико-технічного факультетів, факультетів комп'ютерно-інформаційних технологій та інтегральної підготовки НТУ «ХПІ», а також Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди, Харківського національного автодорожнього університету та Харківського національного університету радіоелектроніки. Крім того, на виставку представили свої роботи й деякі викладачі та співробітники цих закладів, а також інші харків'яни, у яких виникло бажання розповісти про своїх рідних, що пережили лихоліття Другої світової війни (серед робіт дорослих учасників виставки відзначимо фундаментальні і зроблені з душею краєзнавчі дослідження проф. А.В. Кіпенського, доц. М.Д. Касліна, доц. М.М. Міщенко, М.В. Ляхової, В.Д. Іванової, С.В. Койсіної, В.Г. Покотила, Н.Л. Герасименко та ін.).

Слід додати, що до цієї події працівники Науково-технічної бібліотеки НТУ «ХПІ» підготували чудову експозицію з книжок, які були видані у період з 1941 по 1945 роки, а музей історії університету представив широкому загалу матеріали про співробітників ХПІ, які брали участь у Другій світовій війні.

На відкриття виставки були запрошені ветерани війни, які працюють у НТУ «ХПІ»: Авілов Петро Андрійович – технік першої категорії кафедри фізики металів і напівпровідників, Долбня Віктор Тимофійович – професор кафедри автоматизованих електромеханічних систем, ветеран бойових дій Бабушок Микола Андрійович – майстер виробничого навчання кафедри технології машинобудування та металорізальних верстатів, а також голова Ради ветеранів – Христофоров Анатолій Ілліч – професор кафедри зварювання. Виставку відвідали також представники вищих навчальних закладів м. Харкова, засобів масової інформації та громадськості.

На відкритті виставки у науково-технічній бібліотеці НТУ «ХП»

Вручення нагород переможцям

Перед присутніми на відкритті виставки виступили декан факультету інтегральної підготовки, президент Академії військово-історичних наук і козацтва, доктор технічних наук, професор А.В. Кіпенський, голова Ради ветеранів ХПІ, професор А.І. Христофоров, голова профкому студентів ХПІ С.М. Мастерний, директор Науково-технічної бібліотеки НТУ «ХПІ» Л.П. Семененко, завідувачка кафедри українознавства ХНУРЕ Циганенко В.Л., доцент історичного факультету ХНПУ ім. Г.С.Сковороди О.В. Дьякова та інші гості, організатори та учасники проекту. Усі вони відзначили неординарність і актуальність саме зараз такої виставки.

Учасники заходу вшанували присутніх ветеранів, а А.В. Кіпенський від імені Президії Академії військово-історичних наук і козацтва вручив їм почесні відзнаки «Велика Перемога» і квіти.

Далі було оголошено рішення Організаційного комітету конкурсу, за яким перше місце посіла студентка економічного факультету НТУ «ХПІ» Катерина Патлань, їй було вручено цінний подарунок та диплом I ступеня Академії військово-історичних наук і козацтва. Інші призові місця розподілилися наступним чином: друге місце з врученням диплому II ступеня – Олег Клименко (НТУ «ХПІ»), Артем Курінний (ХНУРЕ), Тетяна Нагібіна (НТУ «ХПІ»), Юлія Ракуса (ХНПУ ім. Г.Сковороди). Третє місце з врученням диплому III ступеня – Владислав Галуцький (ХНАДУ), Ганна Сергієнко (ХНУРЕ), Єлизавета Шулежко (НТУ «ХПІ»). Дипломи Лауреатів конкурсу отримали К. Безіна, І. Вовк, Д. Грибинюк, А. Лактіонов, М. Миронова, Д. Митрофанова, А. Попова, А. Хмельницька, О. Шиян. За активну участь у конкурсі одержали грамоти студенти-економісти ХПІ Д. Олешко та В. Пономарьов. Усі переможці і присутні на відкритті виставки учасники проекту отримали подарунки.

Більшість учасників конкурсу подали фотографії своїх родичів, які воювали, розповіли про їх бойові шляхи, подвиги та нагороди, однак чимало виявилось розповідей про тих, хто опинився на роботах у Німеччині або дитиною пережив окупацію у рідному місті чи селі.

«*Домашня історія*» у представлених роботах постає часто несподіваною – негероїчною (ну хіба ми могли б прочитати у когось з офіційних істориків про те, як радянські солдати крали спирт, щоб відсвяткувати якусь подію?), здавалось би, надто дрібною, побутовою, незначущою (наприклад, розповідь про те, як німецький лікар врятував маленьку українську дівчинку, яка, граючись, засунула зернятко кукурудзи у вуха, від чого у неї почала боліти голова), і навіть іноді не зовсім патріотичною (усіх відвідувачів виставки вразили фотографії весілля молодят-українців, зроблені німцями в окупованому Харкові, як і обставини цього незвичайного шлюбу, який врятував двох харків'ян від примусових робіт у «Великій Німеччині»).

Однак ця «хатня історія», яка оперує не цифрами з шістьма нулями, не стовпчиками дат, не іменами полководців, по-перше, *правдива*, а, по-друге, – *багатомірна*, тобто дає нам *стереоскопічне бачення Минулого*,

дослідження якого харківським студентством продовжується, оскільки Етнографічний музей «Слобожанські скарби» ім. Г. Хоткевича НТУ «ХПІ» вже оголосив **новий красназнавчий конкурс – «Історія одного трикутника»**, учасникам якого пропонується знайти у родинному архіві лист з Другої світової війни та написати коментар нащадка.

Дві публікації про конкурс і виставку вже з'явилися у газеті «Політехнік», по обласному радіо прозвучав докладний репортаж з відкриття виставки. Залишається додати, що протягом червня-серпня 2015 р. виставка «1941-1945: фотоісторія у родинному альбомі» експонується у Харківському історичному музеї, у вересні її побачать студенти та співробітники ХНАДУ, а згодом вона помандрує по інших навчальних та культурних закладах міста. За результатами зібраних унікальних матеріалів планується видати книгу, яка, безперечно, стане вагомим внеском до створення *«народної історії»* Другої світової війни.

*Директор Етнографічного музею
«Слобожанські скарби» ім. Г.Хоткевича
доц. М.М. Красиков*

ИНТЕРЕС К СЕМЕЙНОЙ ИСТОРИИ НЕ ИСЧЕЗНЕТ

9 июня 2015 г. в Харьковском историческом музее открылась выставка «1941-1945: ФОТОИСТОРИЯ В СЕМЕЙНОМ АЛЬБОМЕ». Эта выставка была подготовлена по результатам межвузовского краеведческого конкурса, на который студенты представили фотографии, посвященные Второй мировой войне, и подготовили краткие эссе о героях этих фотографий. В выставке приняли участие и люди старшего возраста – преимущественно преподаватели. Всех участников объединило желание рассказать о своих родных, переживших Вторую мировую войну. В конкурсе не было победителей и побежденных. Были те, кто силой своей памяти сумел донести до зрителей самое главное: генетические корни в каждом из нас. Без них мы не граждане, а лишь население.

Выставка в Историческом музее подготовлена в рамках проекта «Прошлое в семейном измерении», который реализуется совместными усилиями Этнографического музея «Слобожанські скарби» имени Г. Хоткевича НТУ «ХПІ», Академии военно-исторических наук и казачества ГШ СКВ и ряда других организаций. Данный проект позволяет приблизиться к настоящей ИСТОРИИ, рассказанной потомками тех, кто отдал свои жизни в борьбе с фашизмом, кто 70 лет назад одержал Победу, кто восстанавливал из руин города и села.

На открытии выставки выступили: директор Харьковского исторического музея В.А. Цыгулев, исполнительный директор Ассоциации выпуск-